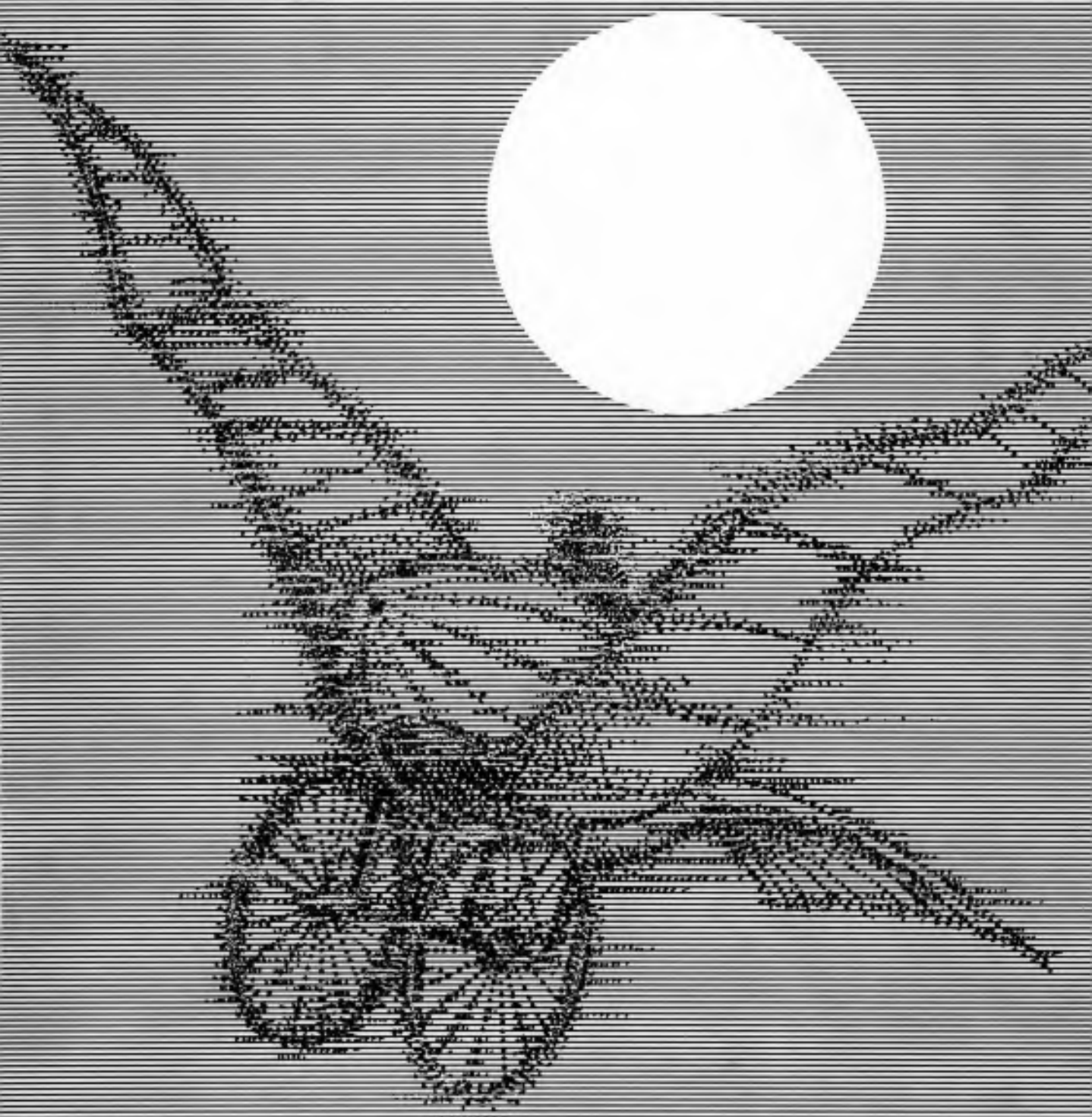
POUTNÍK

ZPRAVODAJ KLUBU JULESE VERNEA · PRAHA

P O U T N Í K

ZPRAVODAJ KLUBU JULESE VERNEA PRAHA

č. 2

ZVLÁŠTNÍ ČÍSLO VĚNOVANÉ LARRY NIVENOVI

O B S A H

Larry Niven	str. 2
Larry Niven: V centru galaxie	str. 7
Larry Niven: Zlátošlap	str. 22

Zpravodaj Poutník vydává sfk Julese Vernea, ve spolupráci se sfk Praha 10 při MO SSM Malešice SNF a sfk Time Machine při KK ČSV SSM VŠCHT Praha. Vychází jako neperiodický účelový informační materiál. Příspěvky nečlenů sfk JV budou uváděny titulkem "Host".

Adresa klubu: Miroslav Marten, Počátecká 12, 140 00 Praha 4

Uzávěrka 20.2.1986

Neprodejné. Určeno pro vnitřní potřebu.

LARRY NIVEN

LARRY NIVEN je tvar vlastního jména, který používá Laurence van Cott Niven (nar. 1938), americký spisovatel. Narodil se v Kalifornii, kde se odehrává mnoho jeho příběhů; na Washburnově univerzitě v Kansasu získal hodnost bakaláře přírodních věd v matematice. Americkou science fiction (dále jen sf) výrazně ovlivnil již první svou publikovanou povídkou The Coldest Place (Nejchladnější místo), kterou napsal pro časopis If. V roce 1971 získal obě ceny Hugo a Nebula za vrcholnou novelu Ringworld (Prstencový svět) (1970) ze své série Tales of Known Space (Příběhy známého vesmíru). V románech a povídkách této série a také v některých jiných dílech se jeví jako jediná naděje tzv. "zatvrzelé" sf (v originále hardcore -- tj. takové, která se obírá tradičními náměty -- pozn. lk).

Tales of Known Space (tento název vybral pro sérii sám Larry Niven) je do široka se rozbíhající, spletitá a nezvykle dobře sjednocená historie, která začíná prvními kroky lidské rasy v meziplanetárním prostoru. Na scénu postupně uvádí více odlišných druhů, aby se nakonec uzavřela v 31. století dílem Ringworld. Tato vše překlenující konstrukce se vyznačuje rozvíjením základních rozumových principů vynalézavosti technologického a extrapolativního typu; Niven se díky tomu stal zajímavým spisovatelem. Obratnost, s jakou zachází s rétorikou a s jazykem tradiční sf, je dosti pozoruhodná. Mnoho nově vzniklých výrazů z oblasti sf vděčí za svůj vznik právě jemu (jako např. slova corpsicle, organlegger, ramscoop) -- (vesměs nepřeložitelné novotvary). Tak např. slovo corpsicle bylo vytvořeno analogicky podle amerického popsicle (nanuk) a označuje hibernovanou osobu -- lk. Nivenův zájem o sf a jeho zběhlost v terminologii vynikají zejména v eseji Slova v science fiction (vydal roku 1976 Reginald Bretnor). Nivenovo zaujetí dílem Tales of Known Space podnítilo jak nápaditost těchto příběhů, tak umožnilo jejich opakované uplatnění a tím jim zajistilo místo v obecném povědomí.

Série Known Space zahrnuje (v časové posloupnosti) román World of Ptavvs (Svět Ptavvů) (1966), sbírku The Long Arm of Gil Hamilton (Dlouhé rámě G. H.) - (sbírka navazujících povídek vydaných v různých časopisech a antologiích 1969-1975; 1976) a další romány Protector (Ochránce) - (1967 v časopise Galaxy Science Fiction jako The Adults /Dospělí/; rozšířeno 1973), A Gift from Earth (Pozemský dárek) - (1968) a Ringworld. Kromě toho obsahuje ještě většinu povídek ze sbírek Neutronová hvězda (Neutron Star) - (vyšlo jako sbírka v jednom svazku 1968), The Shape of Space (Tvář vesmíru) - (1969), All the Myriad Ways (Všechny ty nespočetné cesty) - (1973, brožované vydání zkráceno) a Tales of Known Space: The Universe of Larry Niven (Svět L. N.) - (jako sbírka 1975). Dvě další sbírky -- The Flight of the Horse (Útěk koně) - (1973; obsahuje pět povídek -- komedií o časovém paradoxu -- ze seriálu Svetz) a A Hole in Space (Díra ve vesmíru) - (1971) -- kde je shromážděno vše, co nevyšlo v rámci seriálů. Série Tales of Known Space nebyla napsána v chronologické posloupnosti, což má za následek, že různé sbírky rozvíjejí různá období této řady. Avšak L. Niven poskytl vysvětlení a jasnou chronologii ve svém úvodu a bibliografickém aparátu k této práci. Uvnitř v podstatě optimistického, technofilského rámce série vysvětluje strukturu expanze lidstva, která začíná prvními pokusnými kroky ve sluneční soustavě. Ještě nedošlo k setkání s žádnými cizinci, ale Vnitřní a Vnější planety navázaly plodný vztah. První kontakt s cizinci se uskutečňuje v Nivenově prvním a svým způsobem nejúchvatnějším románě, World of Ptavvs. Otrokářský druh "thrintů" (který telepaticky ovládá "podřadnou" rasu nazývanou "ptavvové") dospěl před mnoha věky ke stázi, zastavující čas. Na začátku románu jsou náhodně probuzeni. Ovládají telepatickou bytost, která je sama nadřazena ostatním, což je popsáno hrůzostrašným způsobem. Brzy se tato bytost také objeví na scéně, ještě hrozivější než thrintové. Nakonec je však zkrocena a lidstvo získá znalost ovládání stáze. Lidé tak nadále již nejsou ptavvové.

Také Protector využívá dlouhého časového rozpětí k dopravě dalšího nebezpečného cizince do rozšiřující se sféry vlivu Země. Na Zemi se nevyskytuje "jam" (sladká brambora), která je nezbytná pro dosažení dospělosti; druh Homo sapiens přitom už je "dospělou" formou. Cizinec přicestoval z daleka, rychlostí menší než světlo, aby se o nás postaral a ochránil nás proti jiným Ochráncům, kteří pokládají druhy vyvinuté na Zemi za odporné. Román se klene přes mnoho let. Jeho ucelenost a občasné narážky na celkové pozadí názorně ukazují, jaký význam má souvislá řada pro výstavbu podobně složité "space-opery". (Tento název, který není moc dobře ani v angličtině, bych nejraději nahradil českým výrazem vesmírná romance, ale space-opera už je příliš vžité; název vznikl nepřesnou analogií ze soap-opery, což bylo označení rozhlasových sladáků ze čtyřicátých let, které většinou financovali výrobci prostředků pro domácnost, převážně mýdlových prášků /soap--mýdlo/; pro westerny se potom vžilo pojmenování horse-opera a odtud vzniklo space-opera pro sci-fi příběhy z vesmíru nabité dobrodružným dějem a naivními zápletkami -- lk). L. Niven však nedávno zároveň připustil, že u podobných knih jako je Protector celek a výstavba zápletky s proměňujícími se světy stále větší měrou znesnadňují udržení vnitřní soudržnosti, tak jak uvnitř vymyšlených známých světů plyne čas. Ať tak či onak, lidstvo je nyní mezihvězdný druh, a v díle A Gift From Earth si dokonce planeta kolonizovaná Zemí sama ustanoví nezávislou vládu. Příběh je promíchán argumenty o osobní a podnikatelské svobodě, jejichž spojení, tak jako v mnoha amerických sci-fi, je bráno jako samozřejmé.

V průběhu let se okruh této řady rozrůstá o další způsoby cestování časem, o další cizí druhy, které postupně narůstají a komplikují obraz, a dílo nakonec vrcholí románem Ringworld, příběhem rozprostřeným do šíře, ačkoliv poněkud rozvláčně strohým. Jeho protagonisté, Louis Wu a Teela Brownová narazí na slunce, kolem kterého "obíhá" svět ve tvaru plochého úzkého prstence, vyvolávajícího dojem kola, zjevně umělého původu. Velká pravoúhlá tělesa umístěná mezi slunce

a prstenec způsobují pravidelně se opakující noční fáze. Povrch prstencového světa je samozřejmě obrovský, ale žádný z protagonistů nedokáže přijít na jeho původní účel a román se uzavírá bez závěru, bez pevného řešení, částečně také asi kvůli povaze samotné Teely. Ta ztělesňuje cosi, co může být jednou z nejkonečnějších idejí ukončujících seriál, jaká se kdy objevila ve sf. Teela je žena nemající potíže s vlavkami, její geny neomylně předurčují Teelina vždy vítězícího a nadřazeného potomka ke štěstí. Protože tato skutečnost kategoricky vyhraňuje každý další příběh seriálu Known Space na pouhé zkoumání bezvadného fungování Teelina genu, dospěl seriál ke svému logickému konci, jak připustil sám L. Niven. Člověk nyní dominuje v každém koutu vesmíru, kde se On nebo Ona objeví. Přesto již vzniká nový román této série.

Také většina dalších prací L. Nivena je uspořádána (často značně imaginárně) do seriálů. Hlavní místo mezi nimi zaujímá seriál Leshy Circuit (Okruh L.), který v sobě zahrnuje povídky Passerby (Kolemjdoucí(- (1969), The Fourth Profession (Čtvrtý obor) - (1972), Night on Mispek Moor (Noc na blatech Mispeku) - (1974) a A World Out of Time (Svět mimo čas)- (ukončeno 1976; sem pojaty ještě povídky Rammer (Beranidlo) 1971, a Children of State (Státní děti) 1976 z časopisu Galaxie) a série povídek zkoumajících sociální následky přenosu hmoty.

Kromě ceny Hugo za Ringworld získal L. Niven v roce 1976 Huga za nejlepší novelu svým dílem The Borderland of Sol (Sluneční pohraničí)- /1976/ a třikrát Huga za nejlepší povídku: v roce 1966 za Neutronovou hvězdu, v roce 1971 za Inconstant Moon (Měnlivý měsíc) a v roce 1974 za The Hole Man (Muž z brlohu). Inconstant Moon líčí jeden kalifornský večer, během kterého rostoucí jasnost Měsíce naznačuje možnost obrovského solárního vzplanutí či dokonce vznik novy na druhé straně Země. Je to Nivenova nejpamětihodnější povídka, vyznačující se působivou představivostí.

L. Niv n rovněž napsal několik děl ve spolupráci s jinými autory. S Jerry Pournellem vydal L. Niven tři romány. The Mote in God's Eye (Smítko v Božím oku) - (1974) je rozsáhlý a okázalý příběh se všemi náležitostmi žánru -- jsou použity všechny triky space-opery. Kniha v podstatě dále rozvíjí Pournellovu sérii "CoDominium" a měla by se číst v jejím kontextu. Řada kritiků vyčítala knize její šovinismus v zájmu lidstva, rozpor mezi nápaditou zápletkou a staromódní charakterizací a konzervativní politické postoje. Inferno (Pekolo) - (1975) je zcela přepracováním Dantova Pekla, omračující svou zjevnou drzostí a zcela vědomou vulgaritou, poutavé svým teologickým vysvětlením toho, co označuje za sadismus Boha, který má prokleté přimět k tomu, aby si pomohli sami, a zábavné tím, že protinukleární propagandisté jsou umístěni na nebesa. Nezdá se, že by se L. Niven a Pournelle jako stylisté od svého velkého vzoru nějak poučili. Lucifer's Hammer (L. kladivo)- (1977) je dlouhý a ctižádostivý katastrofický román, který snoubí rafinovanost sf se způsoby beletrizace katastrofy a zároveň je prototypovým bestselerem, který se stal známým díky mnoha katastrofickým filmům z počátku 70. let.

Ačkoliv L. Niven zatím neprokázal schopnost napsat opravdu úspěšnou knihu (pravděpodobně proto, že s většími strukturami zachází nejistě), je přesto trvalou oživující silou v oblasti sf a mělo by to tak zůstat ještě dlouhý čas.

Z knihy The Encyclopedia of Science Fiction přeložil -lk-

Larry N i v e n :

V C E N T R U G A L A X I E

Larry Niven patří k několika osobnostem SF, jejichž díla se vyznačují nejen vzácným spojením fantazie a logiky, neotřelými náměty a napětím, ale i zvláštní přitažlivou formou suchého humoru.

Pro náměty svých povídek si vytvořil osobitý obraz budoucnosti lidstva v období 2200 - 3500 let, kdy lidé nejprve osídlili,popřípadě využili planety naší soustavy a pak se pustili dále do vesmíru.

Děj některých jeho povídek se odehrává na našich planetách, později na fiktivní hvězdné soustavě "We made it" /Dokázali jsme to/, na jejíž planetách žijí lidé, ale také různí více méně humanoidní tvorové. Všichni jednají čistě lidským způsobem (obchodují, zabývají se uměním, navzájem se podvádějí a občas i válčí). Seznámíme se s umělecky založenými Kdatlynos, agresivními a bojovnými Kzinty, kteří každou válku prohrají, protože z vrozené netrpělivosti se na ni řádně nepřipraví, s čipernými a obchodně mazanými Puppeteery, jakýmisi dvouhlavými kentaury, kteří s bázlivostí tají i místo své rodné planety. Nikdy se nevystavují osobnímu nebezpečí a pro takový případ si vždy najmou někoho, kdo takovou práci za ně udělá (to je i námět této povídky). Soustavu občas navštíví tajemní cestovatelé vesmírem. Tito "Outsideři" se zabývají prodejem informací a odpovědí na různé otázky zásadního významu, za což požadují vysoké sumy.

Lidé žijí na dvou planetách této soustavy ("Jinx"a "We made it"), avšak neztratili kontakt s rodnou zemí, na jejíž obyvatele shlížejí s jakýmsi dobromyslným pohrdáním, nazývajíce je "Flatlanders" (něco jako "Blátošlap"). Zatím

co ti, kteří opustili zemi a usadili se v soustavě "We made it" se pýchou svým pionýrským duchem nebojícím se rizika (Crashlansers) - "Vozembouchové".

V češtině vyšla jenom povídka Neutronová hvězda v antologii Těžká planeta, Praha 1979.

I.

Byl jsem na rozpacích, jak nazvat exponát kdatlynského umění vystavený v umělecké sekci vědeckého institutu planety Jinx. Mohla to být socha i reliéf, ale také malba, pokud by nešlo o neuklizený nepořádek po zednících. Čím déle jsem se na toto umělecké dílo díval, tím více mne pálily oči. "Kdatlynové musí mít zvláštní způsob zrakového vnímání", řekl jsem si, když jsem si setřel slzy.

V tom okamžiku jsem pocítil, že mne cosi uchopilo za ruku. Otočil jsem se a spatřil trojúhelníkovou hlavu, jak ozubenou tlamou mne drží za loket. Leknutím jsem vyskočil půl metru do výšky, když se za mnou ozval lahodný kontraaltový hlas:

"Beowulfe Shaefere, vy jste ale nenapravitelný hýřil a marnotratník!"

Tento hlas by proslavil každého zpěváka. Otočil jsem se, a za mnou stál Puppeteer mile se usmívaje, pokud lze nazvat úsměvem sklebení zubatých tlam na obou hlavách.

"Jak se vám líbí kdatlynské pojetí zobrazení mimoprostoru?"

"Bolí mi to oči!"

"Pochopitelně. Toto dílo není určeno pro zrakové vnímání. Pro zajímavost přejeďte po něm jazykem. Momentálně není žádný hlídač v dohledu!"

"Jazykem? Ne, děkuji, raději si na to sáhnu rukou." Přejel jsem dlaní po uměleckém výtvoru. Chcete-li vědět, co jsem při tom pocítil, zaleťte si na Jinx. Ještě stále to tam vystavují.

Pak jsem se otočil k Puppeteerovi: "Vy jste zřejmě zástupce firmy "General Products", ale ta má, pokud vím centrálu na "We made it". Co děláte na Jinxu?"

"Rozšiřujeme se. Já vedu zdejší pobočku. Z centrály mi poslali vaše osobní údaje s příkazem, abych se s vámi spojil."

"A v těch vašich údajích máte zaznamenáno, že jsem marnotratník?"

"Za poslední tři roky jste roztočil, pokud je nám známo, více jak milion kreditů!"

"A každý cent z toho mi šel mimořádně k duhu!"

"Pochopitelně. Ale teď jste na suchu a dluhů máte nad hlavu!" Nechtěl byste se náhodou pustit do psaní? Máte přece takový talent! To vaše líčení zážitků z letu k neutronové hvězdě [1] - třeba to pasáž, kde říkáte: "Modré světlo zářících hvězd mne zalilo jako nehmatatelný závoj" - no něco nádherného!"

"Děkuji, docela slušně jsem na tom vydělal. Ale v podstatě jsem kosmický pilot, jak jistě víte."

"Proto jsem také tady. Nabízím vám práci."

To byl ožehavý návrh. Poslední práce, kterou jsem pro puppeteery dělal mne stála téměř život, a oni mne na ni poslali s tím vědomím.

"Možná", řekl jsem opatrně. Ale v žádném případě nejsem profesionální sebevrah!"

"Pochopitelně." Puppeteer potřásl jednou z hlav. Když vám odělím podrobnosti, zachováte je v tajnosti?"

"Ano", řekl jsem přesto, že to byla zbytečná otázka. Zdejší obchodní transakce jsou zásadně založeny na vzájemné důvěře.

---

1) První ze série povídek s dobrodruhem Beowulfem Shaeferem. Vyšla jako jediná česky.

"Tak fajn," řekl puppeteer a odvedl mne k transferové kabině.

Transferová kabina nás přenesla na druhou polokouli planety, kde nad námi zářily hvězdy, které napravo od nás jako by byly zastřeny průhledným závojem. Byl to trup kosmické lodi +4, vyrobený puppeteerskou firmou "General produ ts", která jediná vyráběla lodní trupy, které byly nezničitelné.

Loď měla průměr kolem tři sta metrů, byla tedy největší, jakou jsem kdy viděl. Něco podobného si mohl koupit nanejvýš stát, který pak musel dvojnásobit daně, aby nezkrachoval.

"Tak "General Products" vyrábí už nejen trupy, ale celé lodě?" zeptal jsem se udiven".

"Rozšiřujeme sortiment" skromně vysvětlil puppeteer," ale je v tom háček."

"Pokýval jsem hlavou. Jejich pokus o rozšíření sortimentu byl jasným fiaskem. V celé té obrovské lodi bylo stěží místo pro pilota a jeho nejnutnější životní prostor. Vše ostatní bylo zaplněno přístroji a předimenzovaným pohonným systémem. Chyběl jakýkoliv prostor pro přepravu zboží.

"Tak tohle vám nikdo nekoupí" byl můj závěr po prohlídce tohoto monstra.

"To je fakt," řekl mi puppeteer, "ale všiml jste si ještě něčeho?"

Zavrtěl jsem hlavou. Jak jsem již řekl, celý trup byl přeplácán zařízením, dokonce bez možnosti přístupu, takže opravy za letu byly vyloučeny. Celá loď byla vlastně nestvůrný motor pro let nadprostorem.

"Svého času jste létal jako obchodní meziplanetární pilot mezi planetou Jinx a We made it," pokračoval puppeteer. "Jsou od sebe vzdáleny asi tři světelné roky. Jak dlouho vám trval let?"

Zamyslel jsem se. Prakticky všechnu práci za mne dělal autopilot, který, až na nošení uniformy, mne plně zastal. "Něco kolem dvanácti dnů."

"Tak tahle loď by tu cestu urazila za tři minuty."

"Vy jste se asi zbláznil!"

"Myslím, že ne."

Otevřel jsem v údivu ústa, takže mi brada klesla až na kravatu. To znamená urazit vzdálenost jednoho světelného roku za necelou minutu! V tom případě je celá naše galaxie měřící zhruba třicettisíc světelných let jako na dlani! A my, kromě naší osídlené oblasti o poloměru mizerných třiceti světelných let, o ní nevíme skoro nic. Ale s takovouto lodí...

"To je tedy zatraceně rychlá!" bylo jediné, na co jsem se zmohl.

"To tedy je. Ale to je také všechno. Jak jste poznamenal, celá loď je vlastně jenom motor, takže z hlediska komerčního využití a vůbec rentability je to zmetek. Zmetek za sedm miliard kreditů, nepočítaje v to náklady na výzkum a projekci. Nemusím vám proto zastírat, že firma je skoro na mizině!"

II.

"A co použít ji pro výzkumné účely" navrhl jsem nesměle. Puppeteer zavrtěl hlavou. "Abstraktní bádání nás nezajímá, kromě toho, kdo z nás by se odvážil s takovou lodí letět. Musíme postavit něco praktičtějšího, i když pomalejšího, aby to mělo řádný ložný prostor. Pak nám každý utrhne ruce. Zatím ale nemáme kapitál pro stavbu takových lodí, a tak počítáme s tím, že této obludy použijeme jako reklamy. Ukážeme tím její možnosti a pak se nám peníze jenom pohrnou. Kromě toho získáme i praktické zkušenosti při jejím letu."

"Takže zatím bude sloužit jako reklamní tabák!"

"Správně. A sice tím, že na zkušební cestu poletí do středu galaxie a zpět."

Znova mi poklesla brada. "Cožpak je to vůbec možné?"

"Do středu galaxie poletíte rovných pětadvacet dní a stejnou dobu zpět. Možná, že vám přidáme ještě menší časovou rezervu."

"Moment, moment, kdopak tady mluví o mně?"

"Vaše finanční situace není taková, abyste si mohl dovolit odmítnout. Chceme, abyste vykonal tuto cestu, přinesl záznamy a filmy a kromě toho o tom napsal pojednání. Udělali jsme si seznamy pilotů, kteří mají literární vlohy, jednali jsme s nimi, ale všichni odmítli. Celkem je chápu. Zbýváte tedy jenom vy."

"Co za to dostanu?"

"Stopadesát tisíc kreditů plus padesát tisíc za literární zpracování. Navíc celý výnos z případné publikace, rozhodnete-li se to vydat. Nám stačí reklama, kterou tím pro nás uděláte."

"Beru."

Bylo mi trochu divné, že firma General Products mi svěřuje takovou loď, když naše poslední obchodní transakce měla dohru před soudem, protože prý jsem tehdy jejich nákladní loď ukradl. Nebylo to tak doslova a kromě toho jsem měl k svému jednání pádné důvody. Poslali mne totiž vědomě na skoro jistou smrt a .. - nebudeme si teď navzájem vyčítat, čí prádlo je špinavější. Tentokrát si ale byli jisti, že s touto lodí nic neprovedu a ani bych nemohl. Kdybych se ji pokoušel prodat, tak každý na první pohled pozná, že jde o "horké zboží" a nedotkne se jí ani třímetrovou tyčí.

Na druhé straně, výprava ke středu galaxie by byla i pro mne vítaným propagačním činem. Vždyť obyčejná kosmická loď by tam letěla takových tři sta let, zatím co tato se tam dostane za necelý měsíc - a povedu ji já! Její jméno - "Long shot" (daleká střela) - bylo vskutku případné!

Před odletem jsme si vzájemně vyjasnili podmínky smlouvy. Na let tam i zpět mi byly povoleny čtyři měsíce, což se mi zdálo slušné. Cestu mohu přerušit jedině v případě, že by došlo prokazatelně k poruše na pohonném nebo řídícím zařízení. Po celou dobu letu budou v činnosti venkovní kamery.

Nad bodem sankčních opatření jsem trochu zaváhal. Pokud by cesta trvala déle než čtyři měsíce, pak za každý den zpoždění bych měl zaplatit pokutu ve výši dvou tisíc kreditů. Při svévolném přerušení cesty jsem povinnen zaplatit pokutu ve výši dvojnásobku mé stanovené odměny. Trochu jsem se ošil, ale pak jsem smlouvu podepsal.

III.

Letím. Zapjal jsem samozřejmě jen reakční motory, protože přejít do nadprostoru v oblasti, kde je sebemenší gravitační síla, je totéž, jako objednat si jízdenku na onen svět bez příplatku na zpáteční jízdu. Teprve,když příslušný přístroj mne ujistil, že vše je v pořádku, zapnul jsem hyperprostorové motory. Spokojeně jsem se rozvalil v křesle a zapálil cigaretu. Teď už jediná moje činnost bude sledovat občas na detektoru kosmické hmoty, zda přede mnou není nějaká překážka, jako na příklad meteor, planeta nebo hvězda. Pak stačí jen malá manipulace řídícím systémem a loď se automaticky vyhne. Během mých letů mezi planetami Jinx a We made it stačilo, abych se na detektor podíval tak jednou za deset hodin,

Jen tak ze zvyku jsem se podíval na obrazovku detektoru a zaječe1 jsem hrůzou. Proti mně se řítilo jakási hvězda a tak tak, že jsem v poslední chvíli strhl řízení. Ale tím jsem se dostal do směru, kterým na mne mířil bílý trpaslík. V poslední chvíli jsem uhnul, ale již tu bylo jakési rozplizlé protoslunce ... Rychle jsem sáhl po péce, abych zpomalil rychlost, ale k mé hrůze tam žádná nebyla.

Mou situaci bylo možno přirovnat k řidiči, který se ve weekendové špičce dostal na dálnici omylem do protisměru. Místo předního skla měl pouze stěnu s radarem a všechny protijedoucí vozy i on sám jeli maximální rychlostí bez možností zpomalit.

Po chvíli jsem si sice osvojil určitou rutinu, ale co to bylo platné, když jsem ani na chvilku nesměl spustit oči z obrazovky, takže po několika hodinách jsem pocítil strašlivou únavu. Případy, kdy jsem překážku minul tak říkajíc jen o vlas, se začaly pováživě množit. Dál už to prostě nešlo.

Zastavil jsem hypermotory a vystoupil z nadprostoru. Pak jsem stiskl tlačítko hyperfonu a zavolal do mikrofonu:

"Tady Long shot, tady Long shot, volám General Products, volám General Pro ... "

"To je Beowulf Shaeffer?"

"Ne. Červená Karkulka. Už vám někdo řekl, jaký máte nádherný sexy hlas?"

"Zatím ještě ne. Stalo se něco?"

"Nic zvláštního, ale asi se vrátím. Nemohu se v jednom kuse vyhýbat hvězdám, které se do mne strefují a jedna z nich mne určitě dostane. Je mi líto, že přijdu o slušný výdělek, ale dál už to nejde. Místo očí nám oloupané cibule a všechno mě bolí. Vracím se!"

"Dovolte, abych vás upozornil, že podle smlouvy se můžete vrátit jen v případě mechanické poruchy. Jinak zaplatíte ve smyslu smlouvy dvojnásobek sjednané mzdy, což při vaší ožehavé finanční situaci ... Kromě toho, pokud jsem informován, tak na Jinxu právě zřídili vězení pro dlužníky. Věřím, že ta loď letí příliš rychle, ale již se pracuje na její pomalejší verzi ...

"To mi zrovna teď moc pomůže".

"Znovu opakuji, že jen mechanická porucha ... "

"Prima, řekl jsem radostně, kam jsem si jenom položil to kladivo ... ?"

"Upozorňuji vás, že veškeré vaše počínání je sledováno dvěma skrytými kamerami, které neodhalíte!"

"V tom případě ale berte na vědomí, že cesta bude trvat déle než čtyři měsíce, protože polovinu cesty budu muset vystoupit z nadprostoru a odpočívat!"

"V tom případě dovolte, abych vám přečetl klauzuli naší smlouvy, v níž se říká, že za každý den zpoždění ..."

Zaklel jsem výjimečně spr[illegible]. Ti parchanti mne zase dostali! Pak jsem se ale uklidnil:

"Tak se mi zdá, že jsem se mýlil, když jsem chválil nějaký hlas. Je v něm poslední dobou nějaký protivný pazvuk. Konec!"

Každé čtyři hodiny jsem se vynořil z nadprostoru, abych si dopřál desetiminutový odpočinek. Kromě toho jsem v normálním prostoru trávil dobu potřebnou k jídlu a spánku. Když jsem si to vše spočítal, tak jsem zjistil, že doba potřebná k letu se tím prodlouží asi o polovinu. To znamená, že po návratu zaplatím na penále asi otodvacet tisíc kreditů, takže kdybych byl nikam neletěl, byl bych na tom zhruba stejně. Kromě toho bych byl v bezpečí. Dobře mi tak. Jen vyložený pitomec by věřil puppeteerovi, který zřejmě mi chtěl oplatit můj předchozí kousek.

Kolem mne se všude míhaly hvězdy. Zdálo se mi, že jich nějak přibývá, ale nakonec nebylo divu. Blížím se pomalu k jádru galaxie, a tam jsou na sebe namačkány jako datle v krabičce. Pak mi ale něco napadlo. Zvedl jsem hyperfon. Medový hlas se ozval téměř okamžitě:

"Beowulf Shaeffer?"

"Nikdo jiný tady není, drahoušku. Něco bych od vás potřeboval."

"Nefunguje vám snad něco?"

"To ne, ale napadlo mi, jak se dostat k jádru galaxie daleko rychleji a ušetřit si zdraví. Kdybych letěl mezi galaktickými rameny, tak tam není taková hvězdná tlačenice. Potřeboval bych ale příslušné souřadnice, abych nezabloudil. Můžete mi je sdělit a udat, kam až po té trase mohu letět a jak to tam vůbec vypadá?"

"Vydržte chvíli strpení. Hned volám do institutu pro vědecká bádání!"

"Něco se mi na tom galaktickém jádru nezdá. Uprostřed té žhavé koule je zvláštní bílá skvrna, která, jak se zdá, roste. Teď je tak jasná, že ani antireflexní brýle č. 2 nepomáhají. Rád bych věděl, co to znamená."

"Hm, to je zvláštní. Je ta bílá skvrna jednolitá a má všude stejnou intenzitu?"

"Okamžik, hned se podívám." Nařídil jsem zastíněný dalekohled.

"Tak ta barva je všude stejně bílá, ale místy má různou intenzitu. Nejmenší je kolem středu té skvrny."

"Teď vyhledejte dalekohledem nějakou novu. V tom shluku hvězd kolem centra jistě nějakou objevíte."

"Po chvíli jsem jednu objevil. Vybuchující hvězda se jevila jako oslnivě bílý kotouč ohraničený světlečervenou korunou. Našel jsem ji", zavolal jsem do hyperfonu.

"Dobře. A teď mi ji popište a srovnejte její charakter s bílou skvrnou v galaktickém centru."

Hned jsem pochopil, o co puppeteerovi jde. Nova a bílá skvrna v jádru galaxie vypadaly stejně. Ale to znamená, že v jádru galaxie jsou samé novy a možná i supernovy!"

"Je to možné", potvrdil puppeteer mou domněnku. Hvězdy kolem jádra jsou tak nahuštěny, že pokud některá z nich přejde do stadia novy nebo i supernovy, ovlivní tím sousední hvězdy a tím dojde k jakési kosmické řetězové reakci. Střed té bílé skvrny je temnější, což znamená, že tam už hvězdy vyhořely a požár se šíří dál. Prostě, v tom středu je absolutní nic, pokud tento pojem vůbec dává smysl. Ale zatím to vše je jenom domněnka, tak letíte dál a podávejte hlášení!" Hyperfon zaklapl. Pokrčil jsem rameny a pokračoval v cestě.

Po páté přestávce na odpočinek jsem se znovu vynořil z nadprostoru a byl oslněn nesnesitelným světlem. Teprve protislunční brýle č. 10 mi přinesly trochu úlevy. Počítače kosmického záření na trupu lodi přestávaly udávat jakékoliv racionální hodnoty, takže pokud kdy byl v této části galaxie nějaký život, musel být beze zbytku zničen. Trup mé lodi však nepropouštěl žádné záření kromě obyčejného světla, takže jsem byl v relativním bezpečí. Zato bílá oslnivá skvrna uprostřed galaktického jádra jakoby pulzovala, hodlajíc pohltit vše, co je v jejím dosahu.

"Copak vás k čertu vůbec nezajímá, jak to tam vypadá?"

"To se dozvíme, až se vrátíte. Ovšem pokud považujete za nutné to sdělit pro případ, že by se vám něco stalo, tak přepnu na diktafon."

Cvaknutí v hyperfonu mne upozornilo, že zapojení bylo provedeno. Řekl jsem jen několik slov a pak zavěsil. Střed galaxie ležel přede mnou jako velká zářící koule o průměru zhruba pěti světelných let, pokud měřicí přístroje ukazovaly správně. Představoval jsem si, že se bude na okrajích rozplývat do ztracena, ale k mému údivu tvořilo ostře ohraničený kruh. Byl jsem od toho peklo vzdálen ještě asi desettisíc světelných let, ale stále jsem se mu přibližoval.

V.

Asi po pěti hodinách dalšího letu se mi pohled na galaktické jádro už vůbec nelíbil. Ve středu ohnivé koule byla jakási oslnivě bílá skvrna, která zatlačovala do pozadí všechny ostatní barvy. Když jsem pak po několika dalších hodinách zastavil, abych si odpočinul, byla tato skvrna daleko větší a jasnější. Při další zastávce její velikost již budila hrůzu. V tom zazvonil hyperfon:

"Zde Beowulf Shaeffer". O co jde?"

"Proč jste řekl do diktafonu, že jsem zbabělá dvouhlavá obluda?"

"Protože jste zavěsil hyperfon, a já vám to nemohl říci osobně."

"Chápu. Ale proč vy lidé se vysmíváte naší přirozené opatrnosti? A proč jste před tím vůbec volal?"

"Něco se mi na tom galaktickém jádru nezdá. Uprostřed té žhavé koule je zvláštní bílá skvrna, která, jak se zdá, roste. Teď je tak jasná, že ani antireflexní brýle č. 2 nepomáhají. Rád bych věděl, co to znamená."

"Hm, to je zvláštní. Je ta bílá skvrna jednolitá a má všude stejnou intenzitu?"

"Okamžik, hned se podívám." Nařídil jsem zastíněný dalekohled.

"Tak ta barva je všude stejně bílá, ale místy má různou intenzitu. Nejmenší je kolem středu té skvrny."

"Teď vyhledejte dalekohledem nějakou novu. V tom shluku hvězd kolem centra jistě nějakou objevíte."

"Po chvíli jsem jednu objevil. Vybuchující hvězda se jevila jako oslnivě bílý kotouč ohraničený světlečervenou koronou. Našel jsem ji", zavolal jsem do hyperfonu.

"Dobře. A teď mi ji popište a srovnejte její charakter s bílou skvrnou v galaktickém centru."

Hned jsem pochopil, o co puppeteerovi jde. Nova a bílá skvrna v jádru galaxie vypadaly stejně. Ale to znamená, že v jádru galaxie jsou samé novy a možná i supernovy!"

"Je to možné", potvrdil puppeteer mou domněnku. Hvězdy kolem jádra jsou tak nahuštěny, že pokud některá z nich přejde do stadia novy nebo i supernovy, ovlivní tím sousední hvězdy a tím dojde k jakési kosmické řetězové reakci. Střed té bílé skvrny je temnější, což znamená, že tam už hvězdy vyhořely a požár se šíří dál. Prostě, v tom středu je absolutní nic, pokud tento pojem vůbec dává smysl. Ale zatím to věc je jenom domněnka, tak letěte dál a podávejte hlášení!" Hyperfon zaklapl. Pokrčil jsem rameny a pokračoval v cestě.

Po páté přestávce na odpočinek jsem se znovu vynořil z nadprostoru a byl oslněn nesnesitelným světlem. Teprve protisluneční brýle č. 10 mi přinesly trochu úlevy. Počítače kosmického záření na trupu lodi přestávaly udávat jakékoliv racionální hodnoty, takže pokud kdy byl v této části galaxie nějaký život, musel být beze zbytku zničen. Trup mé lodi však nepropouštěl žádné záření kromě obyčejného světla, takže jsem byl v relativním bezpečí. Zato bílá oslnivé skvrna uprostřed galaktického jádra jakoby pulzovala, hodlajíc pohltit vše, co je v jejím dosahu.

Detektor kosmické hmoty byl pokryt mlhou, představující nepředstavitelně rozlehlé shluky žhavého plynu tryskající z galaktického jádra. Pro jeho pozorování mi již nestačily ani brýle č. 15. Nemělo smysl pouštět se hlouběji do žhavého pekla. Vše bylo jasné. Zapojil jsem hyperfon:

"Beowulfe Shaeffere, zřejmě nemůžete být bez mého hlasu. Ale já mám jiné věci na starosti, než vám dělat chůvu!"

"Tentokrát mi nejde o váš hlas, ale chtěl bych vám udělat přednášku z oblasti, kde abstraktní věda navazuje na drsnou skutečnost."

"To snad může počkat, až se vrátíte!"

"Možná, ale ve stručnosti alespoň toto: Jádro naší galaxie vybuchlo. Mám nasazeny brýle č. 20 a vidím jen tak tak. Třetina středu jádra již zmizela a bílá skvrna se šíří rychlostí světla. Zřejmě narazila na oblasti plynových mračen a žene je před sebou dopředu!"

Hyperfon zaraženě mlčel, a tak jsem pokračoval: "Jak jsem již řekl, část galaktického středu je temná, ale na okraji jsou samé vybuchující novy a supernovy. Radiace na trupu lodi je dvěstě deset. Teplota v kabině je normální, ale slyšíte řev tepelných regulátorů. Jak dlouho ještě vydrží, to nevím. Detektor ukazuje, že přede mnou jsou mračna žhavého plynu, jejichž radiaci si nedovedu ani představit. Říkejte si co chcete, ale já se vracím!"

"Říkáte, že radiace je dvěstě deset? Jak daleko jste od galaktického středu?"

"Asi pět tisíc světelných let. A zdá se mi, že protuberance žhavého plynu směřuje přímo ke mně!"

"Beowulfe Shaeffere, to je špatné, moc špatné. To znamená, že oblaka se rozšíří po celé galaxii a radiace zničí všechno živé u nás. My puppeteeři musíme udělat všechno pro naši záchranu. Proto budeme potřebovat každý kredit, který můžeme sehnat. Co říkáte tomu, abychom vás zprostili povinnosti dodržet smlouvu za předpokladu, že ustoupíte od požadavku vyplatit vám stopadesát tisíc kreditů? Vydělal byste docela určitě publikováním svých zážitků ..."

Zachechtal jsem se, protože jsem se nestačil ještě rozčílit:

"Ne," řekl jsem důrazně.

"Jak chcete. V tom případě ale smlouva platí dál a vy budete platit, protože jste nesplnil úkol!"

"O tom rozhodne soud. Až mu předložím záznamy měřicích přístrojů spolu se snímky, bude každému jasné, že jste mne vědomě hnali na smrt. A to vás přijde drahо, dráže, než kdybyste mi vyplatili mou odměnu. Chcete se vsadit?"

"Ne. Můžete se vrátit."

VI.

Cesta zpět mi trvala asi šest neděl. Nijak jsem nepospíchal. Několikrát jsem volal hyperfonem General Products, ale nikdo se neozval.

Přistál jsem na planetě Jinx. Transferová stanice mne dopravila do hlavního města, kde jsem chtěl navštívit expozituru společnosti, předat jim loď a inkasovat zasloužencu odměnu. Jaké však bylo moje překvapení, když jsem ji nalezl prázdnou a ve stadiu likvidace. Zato v bance jsem zjistil, a to ke svému milému překvapení, že mám na kontě připsáno stopadesát tisíc kreditů.

Stejně tak jako na Jinxu, zmizely puppeteerské expozitury i na ostatních planetách. Firma General Products si vyinkasovala své pohledávky, zaplatila závazky, včetně penále za nedodržení smluv na dodávky svých nezničitelných trupů pro vesmírné lodi. To ovšem vyvolalo všude hospodářskou paniku, která se lavinovitě šířila. Zůstali jenom likvidátoři, kteří nabízeli tajemství lodních trupů v aukci za výchozí částku - tři miliardy kreditů. Aukční řízení mělo trvat maximálně jeden rok.

Důvod zmizení puppeteerů byl pro všechny záhadou. Jenom já znám skutečný důvod. Za nějakých dvacet tisíc let dosáhne radiační erupce ze středu galaxie naše oblasti, kde zničí veškerý život.

Pokud mne se týče, nijak mne to zvlášť nevzrušuje. Dvacet tisíc let je dlouhá doba - čtyřikrát delší, než dosavadní lidská historie. Do té doby z nás nezbyde ani prach. Ale puppeteeři se na to dívají jinak. Zachvátil je strach. Proto upínají veškeré své síly a prostředky k jedinému cíli - zachránit se. I ten můj pernš zasloužený plat by jim přišel k dobru.

Kam ale chtějí utéci? Jediná možnost je opustit naši galaxii a uchýlit se na nějakou jinou. S lodí, jako je "Long Shot" by i tak nepředstavitelné vzdálenosti bylo možno překonat. Do prakticky prázdného mezigalaktického prostoru se může odvážit i tak mizerný pilot, jako je puppeteer, když ho bude pohánět vědomí, že jde o záchranu jeho rasy.

Je jich škoda. Budou nám chybět nejen jako bystří a obratní obchodníci, ale i jako oživující a zpestřující element našeho života. Škoda, že jsou od přírody tak zbabělí.

Ale jde opravdu o zbabělost? Žádný puppeteer necouvl před úkolem před nějž byl postaven. A ten jejich útěk, je to snad projev zbabělosti? Nebo promyšlený záměr, jak koncentrovat síly ke gigantickému zápasu o záchranu rodu? Lze v tomto případě mluvit o zbabělosti?

Někdo si může říct, že dvacet tisíc let je dlouhá doba, a že jak se říká - přijde čas, přijde i rada. Jenomže dnes je nás deset miliard a pak nás bude padesát, které bude nutno zachraňovat. Je tedy opravdu ještě času dost? Puppeteeři se rozhodli jednat hned, a to je samo o sobě vše jiné, než projev bázlivosti.

Larry Niven: At the Core ze sbírky Tales of Know Space (Povídky ze známého vesmíru) 1966. Překlad a úprava MI.

Larry N i v e n :

B L Á T O Š L A P [1]

I.

Ukázalo se, že nejhezčí dívka na palubě kosmické lodi směřující k zemi, má manžela, který byl tak nenápadný, že jsem se o něm dozvěděl až druhý týden letu. Byl to mužíček středního věku, asi o dvě hlavy menší než já a poněkud obtloustlý v pase. Bohužel, jsem si nevšiml, že má na prsou vytetovány ohnivé meče s umrlčí hlavou. Tento emblém přísluší veteránům úderných komand z kzintské války, kteří dokázali zabíjet Kzinty holýma rukama. Zjistil jsem to až tehdy, když si mne vzal stranou a varoval, abych nechal jeho ženu na pokoji. Aby zdůraznil, že své varování myslí vážně, lehkým úderem dlaně mi přerazil ruku.

Ruka mne příšerně bolela a hned každá žena na palubě mi připadala nejméně sto let stará. Náladu jsem měl pod psa, a tak jsem většinu času trávil v palubním baru, kde jsem zíval do zrcadla a zrcadlo zívalo na mne.

"Hej, vy tam! Vy jste zřejmě z We made it. Kdopak myslíte, že jsem já?"

Chlapík seděl o tři židle dál a díval se upřeně na mne. Měl kulatou tvář a černý, pečlivě pěstěný plnovous, takže vypadal něco jako Zeus a buldog dohromady. Jeho okrouhlé břicho však kompenzovala široká ramena, takže vypadal spíše mohutný než tlustý.

Tuto větu zřejmě pronesl ke mně. Zeptal jsem se ho, co tím míní.

"Ptal jsem se vás, odkud myslíte, že pocházím!"

"Pochopitelně ze země!"

"Takže jsem co?"

"Blátošlap!"

---

1) V originále "Flatlander". Doslovný překlad nevystihuje podstatu této přezdívky.

Zřejmě měl přede mnou značný předstih, pokud jde o množství vypitého alkoholu. Vybuchl: "K čertu, ať přijdu kam chci, všude mi říkají blátošlap. Copak každý, kdo se narodil na zemi, musí být přihlouplý bačkora? Blátošlap, blátošlap", rozčiloval se, "vy snad jste z jiného těsta než já?"

"My jsme vozembouchové a vůbec nám to nevadí, naopak, zakládáme si na tom!" [1]

Možná, že se poněkud usmál, ale skrze hustý plnovous je špatně vidět.

"Nejste náhodou kosmický pilot?"

"Jsem, či spíše jsem byl" odpověděl jsem.

"To je zajímavé, že někdo může být kosmický pilot, když je vozembouch!"

"Proč ne, když je dobrý?"

"Nic ve zlém. Dovolte, abych se představil. Jmenuji se Elefant."

"Těší mě, Beowulf Shaeffer."

Nabídl mi drink, pak zase na oplátku já jemu a tak jsme se blíže seznámili. Druhý den jsme se zase sešli u barového pultu, pili, hráli karty a povídali. Tak jsme trávili večery až do té doby, kdy jsme přistáli na losangelském kosmodromu.

Vystoupili jsme spolu a zašli do letištního baru na poslední společný drink. Tam mi Elefant vnutil svoji navštívenku s číslem své osobní transferové stanice. Trochu jsem se zarazil, protože pro vlastní potřebu má toto dopravní zařízení jen málokdo. Zřejmě to bude nějaký zdejší hlavoun, který cestuje inkognito. Vizitku jsem od něho přijal s vědomím, že ji nepoužiji, a že Elefanta vidím naposledy.

---

1) V originále "Crashlanders". Jiný, výstižnější překlad mne nenapadá.

II.

Před čtrnácti dny jsem byl ještě na Jinxu. Byl jsem bohat, ale přesto bez nálady. Mé peníze a deprese měly společného jmenovatele, a tím byli puppeteeři. Tito třínozí, dvouhlaví profesionální bázlivci mne vylákali, abych jim vyzkoušel nový typ vesmírné lodi, a to letem do středu galaxie. Na základě mých informací, které jsem jim během letu podával, zachvátila je hrůza, takže z našich planet uprchli. Ale zachovali se ke mně fair, protože slíbenou odměnu mi vyplatili, i když jsem úkol splnil jen částečně. [1]

Na ty milé darebáky jsem si nějak zvykl a svým způsobem jsem je měl rád. Byli jakýmsi kořením života na našich planetách a budou nám chybět. Odtud má deprese.

Abych přišel na jiné myšlenky, rozhodl jsem se, že si udělám výlet na zem, odkud prý pocházeli naši předkové. Peněz jsem měl dost a tuto cestu jsem měl již dávno v plánu, ale vždy mně do toho něco přišlo.

Na zemi se mi líbilo. Už jen ten rozdíl mezi chutí pramenité vody na zemi a destilovanou tekutinou bezzubé chuti, na kterou jsme na našich planetách byli odkázáni, stál za to. Ubytoval jsem se v nejbližším hotelu, trochu si odpočinul, a pak vyrazil do ulic.

Připadal jsem si jako ve snu. Vše hýřilo barvami, na chodnících se tlačily davy, že člověk musel dávat pozor, aby do někoho nevrazil. Dokonce i stromy tam rostly!

"Hej, vy tam!"

Dívka, která na mne volala, byla jen několik metrů za mnou, ale dav, který nás rozděloval, byl skoro neprodyšný. Pak jsem si ale všiml, že mává náprsní taškou. Ta taška byla moje.

Když jsem se k ní konečně protlačil a chtěl jí poděkovat, vyjela na mne:

"Vy jste ale cvok! Kde máte na tašce napsanou adresu a místo pro nalepení známky?"

---

1) Viz předchozí povídka "V centru galaxie"

"Co to říkáte, k čemu bych to potřeboval?"

Vyjevená se na mne podívala a pak si povzdechla: "To jsem si mohla myslet. Jelimánek z jiné planety!"

"A co má být?"

"Podívejte se, broučku, když už se v té tlačenici musíte procházet, tak si alespoň pořiďte zdejší peněženku. Na ní je okénko pro adresu a vedle místo pro nalepení jednokreditové známky. Když vám tu vaší někdo vytáhne a nevšimne si, že není standartní, jak vám ji pak může vrátit, už chápete?"

"Nechápu - ale počkejte, vy jste mi ji ukradla?"

"Samozřejmě, přece bych ji nezvedala ze země, abych riskovala ruku mezi tolika jehličkovými kramfleky!"

"Tak ho tady sežeňte! Jen se podívejte kolem sebe. V Los Angeles je šedesát milionů lidí. Jak se v tom hemžení chcete bránit proti kapesním zlodějům?"

Mlčky jsem jí dal za pravdu. Pak jsem se ale k ní rychle přitočil, aby mi s peněženkou náhodou nezmizela. Měl jsem v ní nejen peníze, ale i šek Jinxké banky na čtyřicet tisíc kreditů. Ale byla to zbytečná obava. Dívka se ani nehnula a já s překvapením zíral, jak z ní vybírá dvěstě kreditů - celou moji hotovost - a s nádhernou samozřejmostí je ukládá do své kabelky. Pak mi peněženku vrátila. Byl jsem z toho tak vyjeven, že jsem ji nakonec ještě poděkoval.

"Jak jsem řekla, hned si kupte zdejší model peněženky. Ten, kdo vám ji ukradne, vezme si jen peníze a ostatní vám vrátí poštou. Na to se můžete spolehnout, všichni zdejší kapsáři to považují za svou čest a povinnost."

Dívka se na mne usmála a zmizela v davu.

Můj původní záměr, prohlédnout si zemi bez znalosti místních poměrů nebo zasvěceného průvodce, nějak pro mne ztratil půvab. Otočil jsem se a pomalu se vracel zpět do hotelu. V tom hemžení kolem jsem se cítil nějak osamocen a ten pocit nemám rád. Přemýšlel jsem co dělat dál a tu jsem si vzpomněl, že přece jen nejsem tak sám. Přece ten - ten - jak se jenom jmenuje - aha, Elefant - mě zval, abych k němu zašel. Vytáhl jsem z kapsy navštívenku, přečetl číslo a rychlým krokem zamířil k centrále transferových stanic.

Než bych třikrát mrkl okem, stál jsem na okraji srázu, někde ve Skalistých horách a přede mnou se týčilo milionářské sídlo, postavené ve směsici alespoň dvaceti stavitelských slohů. Jeho přední strana s terasami a balkony byla umělým pokračováním tisícimetrového srázu.

Vešel jsem dovnitř.

Elefant překvapením upustil sklenici, do níž právě nalévál jakousi nažloutlou tekutinu z opletené a pavučinami olepené láhve, která musela být už stará, když se jeho dědeček narodil.

"Kamaráde", zvolal, "právě jsem na vás myslel. Přicházíte jako na zavolanou! Nejdříve si ale sedněte a ochutnejte tuhle značku koňaku. Když vám řeknu, kolik jsem za ni dal, tak zblednete jako stěna!"

"Kolik jste za ni dal?"

Řekl mi to a já zbledl jako stěna.

Po několika drincích, po nichž se mi zase nějak začalo na zemi líbit, svěřil jsem se mu se svými prvními dojmy z planety země. Zasmál se mému případu s peněženkou, který na rozdíl ode mne považoval za povedený žert. Pak se ale rozvalil v křesle:

"Příteli", řekl zasmušile, "nevěřil byste, jak já se tady nudím!"

Nevěřil jsem.

"Tolik jsem se nacestoval a tolik jsem toho viděl, že mne nic nebaví. Kdybych aspoň jednou zažil nějaké dobrodružství, o kterém bych mohl vyprávět tak, jako vy o tom svém případu s neutronovou hvězdou [1], ale o něčem takovém mohu jenom snít!"

Pokýval jsem hlavou. Byla to opravdu zajímavá příhoda a současně mé první setkání s puppeteery. Ti mne donutili, abych letěl jejich lodí k nedávno objevené neutronové hvězdě, přičemž jsem málem přišel o život. Ale současně jsem si ověřil, jak precizně pracuje lidský mozek v případě smrtelného nebezpečí, a to také nebylo k zahození.

---

1) První povídka ze série příběhů dobrodruha Beowulfa Shaeffera. Byla jako jediná přeložena a vydána česky.

Tuto příhodu obvykle vyprávím, když hraji hazardně karty. Pozornost spoluhráčů se tím žádoucím způsobem rozptýlí. Vyprávěl jsem ji také Elefenatovi při partii pokeru na kosmické lodi, při níž se má hotovost zvětšila o pět tisíc kreditů.

Chvíli jsem přemýšlel, a pak jsem mu řekl:

"Možná, že bych vědět o dvou zajímavých věcech."

Elefant se ke mně dychtivě naklonil: "Tak ven s tím!"

"Ta první je navštívit rodnou planetu puppeteerů. Nikdo neví, kde je, nikdo tam dosud nebyl a vy byste byl první. Povídalo by se o vás na všech obydlených planetách!"

"Prima. A kde je ta planeta?"

"Vždyť jsem vám říkal, že to nikdo neví!"

Elefant po mně šlehl zlobným pohledem a znechuceně si odplivl: "Jaká je ta druhá věc?"

"Setkat se s Outsidery. Ti cestují po galaxii křížem krážem a znají ji jako svou dlaň. Obchodují s důležitými informacemi, ale jsou zatraceně drazí. Mohl byste se jich zeptat na nejpodivnější planetu v dosažitelné oblasti."

"A jak vlastně vypadají ti Outsideři?"

"Divně. Představte si něco jako silný kůl s fábory, což jsou jejich chapadla. Mohou žít v kosmickém vzduchoprázdnu a životní energii čerpají asi z kosmického záření. Občas přiletí k našim obydleným planetám a ohlásí, že jsou ochotni obchodovat. Nebo je možno je zavolat, že je chceme navštívit a dojednat s nimi obchod. Oni nám pak oběží souřadnice, kde možno některou z jejich lodí zastihnout. Jejich volací kody jsou známy."

Elefantovi zasvítily oči: "Hned se spojím se svým generálním zástupcem, aby dojednal schůzku." Vstal a odešel do haly, odkud bylo slyšet, jak volá do videofonu.

"Tak, a je to zařízeno" řekl, když se vrátil. "Dom Cramer mi hned podá zprávu, jakmile dojedná schůzku."

Něco mne napadlo. Cítil jsem se Elefantovi trochu zavázán, a i když je to milý člověk, je přece jenom blátošlap.

"Elefante", řekl jsem, "na tu schůzku s Outsidery bych rád letěl s vámi. Budete potřebovat pilota a kromě toho mám zkušenost, jak jednat s Outsidery."

"O.K., beru vás!"

III.

Čtvrtý den se ozval videofon. Dom Cramer hlásil, že se spojil s jednou z outsiderských lodí, která křižuje nedaleko Tau Ceti. Má číslo čtrnáct.

"Čtrnáctka!" zvolal jsem překvapeně. "S tou jsem přece již jednou jednal!"

"O čem jste jednal" zeptal se zvědavě Elefant.

"Ta čtrnáctka objevila loď Lazy Eight II, která zmizela beze stopy asi před pěti sty lety. Nějak jsme se nemohli domluvit o ceně za tuto informaci, a tak z obchodu sešlo. Ale pak jsem ještě s jedním elektronikem zpětně propočítali prostorovou křivku letu čtrnáctky a časovou interpolací jsme zhruba zjistili místo, kde se s Lazy Eight II setkala. Nestálo nás to ani kredit, ale zato jsme si řádně namastili kapsy, protože podle kosmického práva připadla nám jako nálezcům."

"To ale nebylo moc fair!"

"Proč ne? Oni nejsou žádní jelimánci, i když v zásadě jsou poctiví. Není důvodu, aby své informace prodávali tak draho. Kromě toho je v nich obvykle nějaký háček, který objasní jen za cenu další platby."

Na kalkutském kosmodromu, kam nás dopravila transferová stanice, nás již čekala Elefantova loď, plně vybavená a připravená k odletu. Její trup byl typu +2, výrobek puppeteerské firmy General Products, který je prakticky nezničitelný. Žádné škodlivé záření nepropouští, je plně průhledný a je jím vybaveno přes 99 % všech kosmických lodí.

V oblasti Tau Ceti jsme vystoupili z nadprostoru, zapjali kosmický radar a hledali outsiderskou loď s číslem čtrnáct. Ale Outsideři nás objevili první. Někde uprostřed nesmírné plošiny, která byla jejich lodí, byl skryt bezreakční motor, za jehož tajemství požadovali miliardu kreditu. Tato cena, kterou zatím nikdo nemohl zaplatit, nebyla přesto nijak přehnaná. Během dvou či tří minut, co jsme po nich pátrali, se přemístila ze vzdálenosti asi dvou světelných let a vynořila se v naší blízkosti.

"Co teď?" obrátil se na mne Elefant.

"Počkáme, až nás vyzvou."

Za několik minut se ozvalo naše palubní rádio a Elefant kroutil hlavou nad bezvadnou výslovností hlasatele, či spíše automatického tlumočníka.

"Vítáme vás z lodi číslo čtrnáct. Prosím vystupte a kromě skafandrů si nic neberte. Na naši loď vás dopravíme sami."

Elefenat na mne tázavě pohlédl, ale ujistil jsem ho, že Outsideři jednají naprosto počestně a není se čeho bát.

Vystoupili jsme z lodi a několik Outsiderů, kteří již na nás čekali, nás uchopilo za ruce a nohy. V této ponkud nedůstojné poloze nás přepravili na svou loď. Všude na palubě leželi Outsideři a vstřebávali do sebe kosmickou energii. Nikdo si nás však ani nevšiml.

Ocitli jsme se ve vzduchotěsné kabině, kde nás reproduktor vyzval, abychom odložili skafandry, protože je plně klimatizovaná a vzduch normální.

"Kdo z vás je Gregory Pelton?" ozval se reproduktor, po jehož umístění jsme marně pátrali. Bylo mi, jak by mne někdo udeřil palicí do hlavy. Gregory Pelton, nejbohatší muž světa, předseda nesčetných společností, prý dokonce i akcionář puppeteerské firmy General Products! To že je můj Elefant? Vytřeštěně jsem se na něho podíval, ale on jen se zachechtal a přátelsky na mne zamrkal.

"To jsem já" řekl.

"Podle vašeho zástupce chcete vědět, která planeta v okruhu lidmi obývaném sektoru je nejpodivnější? To znamená v okruhu zhruba šedesáti světelných let?"

"Ano".

"Chcete tam letět, nebo někoho poslat? Máte v úmyslu tam přistát nebo planetu obletět v blízkém nebo dalekém okruhu?"

"Chci tam přistát."

"Chcete se tam usadit, dolovat nerosty či pěstovat produkty nebo dobytek?"

"Ne, počítáme pouze s jednou návštěvou."

"Dobře. Počkejte chvíli."

Asi po minutě napjatého ticha se ozval reproduktor:

"Gregory Peltone, našli jsme pro vás planetu podle Vašeho přání. Cena této informace je milion kreditů."

Zahvízdl jsem údivem. S takovou cenou jsem nepočítal, ale při jednání s Outsidery smlouvání nepřichází v úvahu. Elefant se na mne v rozpacích podíval. Pokrčil jsem rameny.

"Dobře, beru" řekl Elefant poněkud stísněně.

"Ve vzdálenosti dvacetiosmi světelných let od země se pohybuje protoslunce s jedinou planetou směrem ke galaktickému severu, a to rychlostí 0,9 světelného paprsku." Pak následovala celá řada souřadnic.

"To je špatné" řekl rozmrzele Elefant. "Žádná kosmická loď ji nemůže dohonit, pokud letí v normálním prostoru. A nadprostorový let nelze použít!"

"Dopravíme vás tam naší lodí. Bude vás to stát další milion kreditů."

Elefant zaprskal.

"Moment", vmísil jsem se do rozhovoru. "Měl bych pro vás informaci!"

Amplion se na chvíli odmlčel.

"Vy jste Beowulf Shaeffer?" ozval se po krátké přestávce.

"Ano, vzpomínáte si na mne?"

"Máme vás v evidenci, Beowulfe Shaeffere, také my máme pro vás informaci, či spíše sdělení. Platit nemusíte nic, bylo to hrazeno zákazníkem. Dřívější předseda General Products na Jinxu by se rád s vámi spojil. Máme vám předat jeho transferové číslo."

"To je překonaná informace" řekl jsem. "Všichni puppeteeři opustili tuto oblast. Ale stejně je zajímavé, proč ten dvouhlavý vydřiduch chce se mnou mluvit?"

"To nevím. Také nám je známo, že puppeteeři zde již nejsou. Ale nemůže škodit, když si pro všechny případy poznamenáte jeho číslo."

Poznamenal jsem si jeho číslo.

"Beowulfe Shaeffere" ozval se znovu amplion," jak je vám jistě známo, my informace nekupujeme, ale prodáváme."

"Jistě", řekl jsem. "Ale možná, že má informace vás bude zajímat. Jsem totiž jediný člověk, který ji zná!"

"Ví o ní někdo z jiných bytostí kromě lidí?"

"Jedině puppeteeři. Ale pochybuji, že by vám ji sdělili. A kromě toho, až opustíte tuto oblast, mohlo by být na její využití už pozdě!"

"Kolik za tu informaci chcete?"

"To nechám na vás. Máte v tom ohledu víc zkušeností, a pak vím, že mne neošidíte."

"V tom případě možná nebudeme schopni vám správnou cenu zaplatit!"

"Nebude vyšší než milion kreditů, které chcete za dopravu k té planetě."

"Souhlasíme, mluvte!"

Řekl jsem jim o explozi galaktického jádra a jak jsem to zjistil. Nejdéle za dvacettisíc let nastane vesmírná katastrofa a mohla by je na jejich toulkách kosmem zastihnout nepřipravené.

"Děkujeme. Informaci přijímáme a současně škrtáme váš závazek zaplatit přepravu k vaší planetě. Ale přesto vám doporučujeme, abyste si zaplatili naši další informaci, týkající se zvláštnosti planety, ke které poletíte."

"Můžeme to zjistit bez vaší pomoci?"

Amplion se na chvilku odmlčel, a pak řekl diplomaticky: "Vyloučeno to není."

Nastalo ticho. To Outsider zřejmě nepředpokládal. Abych navázal řeč, zeptal jsem se:

"Naše galaxie se tedy stane smrtelnou pastí. Co proti tomu budete dělat?"

"Tato informace vás bude stát ..."

"Zapomeňte na to."

IV.

Když jsme se znovu převlékli do skafandrů, Elefant mi poděkoval: "Ušetřil jste mi milion kreditů, nezapomenu na to!"

Mávl jsem rukou: "To nic, to je v rámci obchodního jednání. Spíše by mne zajímalo, jak se budou Outsideři bránit proti radiaci z vybuchující galaxie. Možná, že vymyslí nějaký ochranný štít, nebo co. Ale zeptat se jich na to - slyšel jste přece sám. Informace o sobě prodávají nejdráže!"

Pak jsme vyšli z kabiny. Naše loď byla již připoutána ke korábu Outsiderů, či spíše na něm spočívala, připoutána jakýmisi stříbřitými popruhy. Vstoupili jsme do ní, svlékli skafandry a Elefant zasedl k hyperfonu, aby dal příkaz svému agentu k převodu milionu kreditů ve prospěch Outsiderů. Já jsem se rozvalil do křesla a přemýšlel o situaci. Kde jenom v tom obchodu může být háček? Proč Outsideři tak vytrvale nabízeli další informace o planetě? To se přece normálně nedělá, leda že by šlo o něco mimořádně důležitého. Elefant nabízenou informaci briskně odmítl, ale já bych byl opatrnější. Ale nakonec jsem tedy od toho, abych dal do hry své zkušenosti a vrozenou opatrnost, protože Elefant, přes všechno své bohatství, sebevědomí a touhu po dobrodružství, je přece jenom blátošlap.

Náhle na mne dolehla jakási tíže. Pohlédl jsem ven a raději zavřel oči. Vše kolem nás se točilo, měnilo, ubíhalo, hvězdy se shlukovaly a pak zase rozbíhaly. Tento nepříjemný pocit trval asi čtvrt hodiny, když se z palubního radia ozval hlas:

"Pánové, jsme na místě. Posádka nyní odpoutá vaši loď a asi za den budete v oblasti protoslunce, kde se nachází planeta. Obchodovat s vámi bylo pro nás potěšením. Děkujeme!"

Dál už jsme letěli sami. Směr a prostorové koordináty hlídal počítač, takže jsme prakticky neměli nic na práci.

"Stále mi nejde na rozum těch dvěstětisíc kreditů, které po nás chtěli Outsideři za další informaci" - přemítal jsem nahlas. Elefant mne přejel přezíravým pohledem a s despektem mávl rukou: "Jsme přece dospělí muži a nepotřebujeme, aby nás nějací Outsideři vodili za ruku. Ostatně - jak se říká - kdo se dožije, ten uvidí."

Elefantovo sebevědomí mne dráždilo, protože vycházelo ze skleníkových podmínek života na zemi, které prakticky odstranily rizika a nebezpečí ze života pozemšťanů. Ale hloubal jsem dál. Proč to protoslunce se svou planetou letí tak rychle? Je snad v tom ta záhada? Nikdo se dosud s protosluncem nesetkal. A proč má jen jednu planetu?

V knihovně jsem našel jen běžné astronomické údaje. Protoslunce je vlastně zárodek budoucí hvězdy, tvořený žhavými plyny a kosmickým prachem. Působením gravitačních sil se útvar postupně smršťuje a tím jeho teplota roste, až se změní ve žhavou hvězdu - slunce. Protoslunce se vyskytuje poblíž galaktického středu, kde jsou potřebné gravitační síly pro jeho přeměnu na hvězdu. Co tedy pohledává zde, v oblasti vzdálené desítky tisíc světelných let od jádra galaxie? Jediné vysvětlení je, že do naší galaxie nepatří a nějakým záhadným způsobem se sem dostalo odjinud.

Jsem člověk metodický. Vzal jsem kus papíru a tuto zvláštnost pečlivě zaznamenal. Jistě nebude jediná, takže nebude škodit, udělat si jejich seznam, z něhož bude možno dospět k nějakému závěru.

Během večeře se náhle ozvalo zvonění detektoru kosmické hmoty. Vyskočili jsme od jídla a běželi k obrazovce, na níž se objevila žhavá, na okrajích rozmazaná skvrna - protoslunce.

Na jídlo jsme již neměli ani pomyšlení. Elefant manipuloval zaostřovačem, zatím co já se zabýval dálkoměrem. "Mám ji!" zvolal Elefant, "ale je na opačné straně protoslunce vzhledem k naší pozici. Možná, že bychom se k ní dostali rychleji, kdybychom využili opatrně nadprostorového letu. Takhle ji budeme honit alespoň měsíc!"

Souhlasil jsem, i když bez zvláštního nadšení. Let nadprostorem má své riziko, zejména v tak relativní blízkosti kosmických těles.

Chvíli jsem se věnoval pozorování ostatních přístrojů, ale pak jsem se obrátil k Elefantovi:

"Už jste mne někdy slyšel nadávat?"

"Ne, a proč?"

"Protože jsme ještě zatraceně daleko od té soustavy a už je kolem nás zatraceně silné radioaktivní záření!"

"No a co? Nám to nevadí, protože náš G.P. trup jej nepropouští. Když ale chcete, tak to poznamenejte jako druhý bod svého seznamu kuriozit. Ale já jsem vás právě chtěl upozornit na něco jiného. Podívejte se teleskopem. Ta planeta vypadá, jako by ji někdo vyleštil. Leskne se jako kulečníková koule. Rovněž nejsou žádné známky toho, že by měla atmosféru, a proto je divné, že tam nejsou vidět žádné krátery. Přece při té šílené rychlosti jakou letí a bez atmosféry, by musela schytat spoustu meteorů!"

Mlčky jsem vzal seznam a doplnil jej o další body. Potom jsme šli spát.

V.

Po odpočinku jsme znovu zasedli k přístrojům. Stupeň radiace se nezměnil, spíše o něco stoupl. Ale objevily se další zvláštnosti:

"To slunce by nemělo být tak oslnivé. Je přece ještě příliš řídké na to, aby na něm mohla vzniknout termonukleární reakce!"

"Možná, že naše poznatky o protoslunci jsou neúplné" poznamenal Elefant. "Poznamenejte si to jako další kuriozitu!"

Po další hodině pozorování:

"Elefante!"

"Co je, zase nějaká zvláštnost?" Elefantův výraz tváře naznačoval, že těch specialit začíná být nějak moc.

"Podle hlubinového radaru ta planeta nemá lithosféru.[1] Je obnažena až na magmatové jádro. Ale to jádro není žhavé, jako třeba naše zemské, ale zdá se být chladné - takže je to víc než divné!"

---

1) Lithosféra - vrchní pevný obal zeměkoule

"Poznamenejte to. A kolik už máme vůbec těch poznámek?"

"Tahle bude devátá!"

"Stojí některá z těch zvláštností za to, aby se za ní zaplatilo dvěstě tisíc kreditů?"

"Asi ne. Všechny jsou dost nápadné, takže tam musí být ještě něco, co tak nebije do očí, a přesto to musí být něco důležitého."

Čím dále jsem o tom přemýšlel, tím více jsem se cítil nesvůj. Protoslunce je zcela určitě mimogalaktického původu, již kvůli té rychlosti, kterou letí. Tu zde nikde nemohlo získat. Vždyť jenom naše sluneční soustava se pohybuje prostorem alespoň tisíckrát pomaleji!"

"Elefante", řekl jsem nakonec, oblečeme si raději skafandry. Přilby necháme zatím otevřené, ty můžeme zaklapnout jedním pohybem. Víte, pořád musím myslet na Outsidery s tou jejich nabídkou další informace. Vycházím z této logiky: věděli, že je důležitá, proto ji prodávali zvlášť. Nejdůležitější jsou naše životy, proto se zřejmě týká jich. Na nějaké menší nebezpečí by za dvěstě tisíc kreditů neupozorňovali, na to jsou příliš poctiví. Jsou tedy dvě možnosti, buď počítali s tím, že vyjdeme-li ven, tak nás skafandry neuchrání, nebo zůstaneme-li uvnitř, pak se něco stane s lodí. Proto navrhuji pro všechny případy navléci si skafandry."

"Je tu ještě třetí možnost. Něco se stane s lodí a skafandry nás neuchrání. Co pak?"

"V tom případě je zbytečné si navlékat skafandry. Ale já si ho vezmu, alespoň tím vyloučím jednu možnost jak přijít o život. Pokud soudíte jinak, nemusíte si ho navlékat."

"Ani mne nenapadne" řekl Elefant a začal se soukat do skafandru. Pak zasedl znovu k teleskopu. Po chvíli vykřikl: "Shaeffero, pojďte sem honem! Přece jsem tam objevil nějaký kráter. Ale je nějaký divný, je dokonale kulatý a má úplně hladké stěny. Co ho mohlo tak vyhladit?"

"Asi nárazy mezihvězdného prachu. Při té rychlosti ..."

"Ale podle detektoru hmoty tady nikde žádný prach není!"

"To je divné" řekl jsem a sáhl po papíru s poznámkami.

Planeta byla nyní již podstatně blíže, ale žádné další zvláštnosti jsme neobjevili. Jen indikátor radiačního záření žhnul dále nepříjemnou červení.

Usadil jsem se pohodlně v křesle a zapálil cigaretu. Elefant stále pozoroval upřeně planetu svým teleskopem.

"Elefante", řekl jsem. "Můžete mi vůbec říct, proč jsme tady? Víte, že jsem se rozhodl jít s vámi, ale přece jen mi to vrtá hlavou. Za desetinu toho, co jste utratil, jste mohl trampovat po planetě Beta Lyry, nebo pátrat po mlžných démonech na Plateau, či lovit bandersnatche na pobřeží Jinxu, pokud by oni nehonili vás. Rozhodně byste si přišel na své víc, než tady."

"Podívejte se, Shaeffere, kdysi byl nějaký chlapík jménem Miller. Vzal kosmickou loď a vydal se hledat hranici vesmíru. Stále ještě letí a možná poletí věčně, pokud na něco nenarazí."

"To je jasný případ pro psychiatra."

"Možná. Ale každý o tom ví a o Millerovi se mluví na všech planetách. Kdo o nás bude mluvit tak za sto, nebo jen za padesát let?"

"Moji věřitelé."

"Nedělejte hloupé vtipy."

"Dobrá, tak se bude o mně vyprávět, že já byl tím idiotem, který letěl ještě s jedním k zcela bezcenné planetě, za což ten druhý idiot zaplatil milion kreditů!"

"Ať si, ale bude se o nás mluvit! Já nemám spisovatelské nadání, ani nejsem vědec a dělat vládce na nějaké zastrčené planetě už by mne vůbec nebavilo. A kromě toho jsem, jak vy říkáte, prachsprostý blátošlap. Co mi tedy zbývá, aby se o mně mluvilo, než udělat něco mimořádného, ať to stojí, co chce!"

Raději jsem mlčel. Netušil jsem, že v povaze blátošlapů může být ukryt i herostratovský komplex. Trochu mne to začínalo děsit.

VI.

Náhle se to stalo. Zablesklo se a kolem nás bylo vakuum. Můj skafandr se automaticky nadouval vzduchem. V uších mi bodaly jehly a před očima se mi dělaly mžitky. Reflexivním pohybem jsem si přirazil přilbu skafandru. Asi budu žít.

Pak jsem se podíval na Elefanta, v jehož tváři se zračila hrůza ze smrti. Neměl řádně doraženou přilbu a její očnice se zamlžovaly jinovatkou, zatím co podél spoje přilby se skafandrem se vytvářel pás páry. Srazil jsem mu ruce, které křečovitě svíraly přilbu a řádně ji upevnil..

Po chvíli se očnice začaly vyjasňovat a skafandr fungoval normálně. Bylo to ale včas? Sklonil jsem se nad Elefantem a s ulehčením zjistil, že se hýbá. Teprve pak jsem se rozhlédl, abych zjistil, co se vlastně stalo.

Nezničitelný trup lodi zmizel. Pouze kostra a celý vnitřek zůstaly netknuty. Přede mnou byl řídicí pult, pode mnou vysouvací kabina, všude dokola hvězdy a nalevo ležel Elefant, omámený a zděšený - ale živý. Připadalo mi, jakobych seděl na nosníku nějakého obrovského visutého mostu.

Otočil jsem se k řídicímu pultu a zapjal thermonukleární motory. Z místa, kde jsem se nacházel, byl dobrý rozhled po naší lodi. Všechno, kromě obalu trupu bylo netknuto na svých místech.

"Co to děláte, Shaeffere" ozvalo se radio v mém skafandru.

"Pokoušim se nás z toho dostat. Myslím, že za ty peníze už toho bylo dost."

"To toho máme nechat, vždyť jsme ještě ani ..."

Vyjel jsem na něho! "Podívejte se, Elefante, máme po trupu." Rozmáchl jsem se rukou: "Nikde nic, nic, kaput, vidíte?"

Zdálo se, že ho to nijak zvlášť nezajímá: "Ale to co zbývá, je stále ještě moje, či ne? Tak vidíte. Mám v úmyslu přistát, a tak přistanu, ať s trupem, nebo bez něj!" Jeho obličej skrytý za mohutným plnovousem byl tvrdý a rozhodný, ale byla to rozhodnost blázna, nebo blátošlapa? Jaký je v tom rozdíl?

"Přistávací zařízení je v pořádku a naše skafandry vydrží záření plných pět dnů. Přistání, zjištění situace a odlet nám nemůže trvat víc jak dvanáct hodin, tak o co jde?"

"To je pravda, ovšem pokud se nic dalšího nestane! Ale já bych byl úplný idiot, kdybych se pokoušel získat některé další zkušenosti. Ta poslední mi úplně stačí. A nakonec, cožpak se o vás nebude mluvit dost a dost, až se vrátíte s lodí staženou z nezničitelné kůže, což se dosud nikomu nepodařilo."

"Hm, to by snad šlo - ale počkat, nakonec to nic nedokazuje. Co když trup lodi měl nějakou vadu, která se teď projevila? Jen co se vrátíme, tak zažaluji General Products o náhradu škody, že jim nezbyde ani stolička v ústech. Co jiného než vada materiálu to mohlo způsobit?"

"To nevím."

"Tak vidíte, a jdeme na to!"

Místo odpovědi jsem otočil loď tak, že směřovala pryč od planety. Elefant na oplátku zase vypjal motory.

"Jak chcete", pokrčil jsem rameny. "Tahle z kůže stažená mrcha patří vám a za takové tři hodiny můžeme být dole. Ale nejdřívo se pokusím vám to rozmluvit!"

"To je docela fair, tak jen do toho!"

"Máte astronautický výcvik?" začal jsem.

"Samozřejmě."

"Včetně historie astronautiky?"

"Něco znám, ale jediné o co jsem se zajímal, je řídit loď a vyznat se v prostoru."

"Alespoň něco. Ale co možná nevíte, je, že první loď, ještě na chemické palivo, která se vydala na průzkum pásu asteroidů, měla trable. Když uletěla asi třetinu trasy, posádka zjistila, že všechna okna a průzory se náhle staly neprůhlednými. Všechny pokusy odstranit závadu byly neúspěšné. Jinak se ale nic nedělo, vše bylo v pořádku. Proto dva členové posádky chtěli pokračovat v letu, ale třetí kapitán dal povel zastavit. Spojil se se základnou, oznámil jim situaci a žádal, aby jeho loď dopravili zpět na základnu. Po návratu se zjistilo, že loď se dostala do oblasti kosmického prachu a že další pokračování v letu by znamenalo její zkázu.

Poučení z této historie je, že stane-li se něco, čemu nerozumím, musím to vždy považovat za nebezpečné, ať je to zdánlivě bezvýznamné. Naši profesoři na astronautické koleji nám tyto a jiné historky vtloukali do hlavy, aby nám tato zásada vnikla do krve. Proto piloti osobních kosmických lodí jsou to nejspolehlivější na světě, protože se vždy řídí tímto pravidlem.

"Mě se to zdá trochu paranoické." [1]

"Možná pro vás blátošlapy, protože pocházíte z planety, kde vás všechno hýčká. Naopak, my vesmířané jsme přesvědčeni, že perverzita kosmu je nevypočitatelná."

Zřejmě jsem se dotkl jeho citlivého nervu, protože vybuchl:

"To si k sakru myslíte, že všichni blátošlapi jsme blbci?"

"V žádném případě" pospíšil jsem si s odpovědí." Ale myslím si, že by jim bylo jen ku prospěchu, kdyby byli trochu paranoidní. A nezlobte se, na tom trvám. Nakonec, víte co? Já na té planetě beze všeho přistanu, pokud mi řeknete, proč náš nezničitelný trup byl zničen. Ale konkrétně!"

"Elefant se zamyslel a dlouho mlčel. Zkřížil jsem ruce na prsou a čekal, ale nebylo mi do smíchu. Kdyby se rozhodl, že přistaneme, musel jsem uposlechnout. Byla to jeho loď a on byl kapitán.

Konečně promluvil, aniž se na mne podíval: "Jak se dostaneme domů?"

Kámen mi spadl ze srdce. "To nevím", řekl jsem, "ale nic jiného nám nezbývá, než se o to pokusit!"

"Tak dobrá. Ale pamatujte si, že kdybych tu byl sám, tak bych přistál, třeba i jen s polovinou lodě!"

VII.

Letěli jsme zpátky. Když jsme byli v dostatečné vzdálenosti od protoslunce, zapnuli jsme nadprostorové motory. Ale po chvíli jsme je zase vypnuli a zpocení, s opuchlýma očima jsme

---

1) paranoia - duševní porucha, při níž pacient vidí kolem sebe jen samé nebezpečí (též "stihoman")

seděli v křeslech, těžce oddychujíce. Cestování v nadprostoru, pokud nejste hermeticky odděleni od venkovního prostoru, lze přirovnat pouze k deliriu horečného snu, ale prožívaného v plném vědomí. Předměty se před vámi rozplývají a zase splývají jako pruhy oleje na vodě. Pokud se chcete někam dostat, musíte se orientovat po paměti, protože tam, kde vidíte na příklad dveře, rozhodně je něco jiného. Řídící pult jakoby se smršťoval a vlnil, zatím co indikátor kosmické hmoty se vás snaží obtočit.

Když jsme se poněkud vzpamatovali, rozhodli jsme se zatemnit vysouvací kabinu, v níž budeme trávit dlouhé dny a týdny zpátečního letu, zapleteni do sebe v nepatrném prostoru jako dvě sardinky.

Pokud se nám podaří dostat se k řídícímu pultu, abychom občas vypnuli nadprostorové motory a tím mohli zkontrolovat správnost našeho letu, dá se to snad přežít.

O něco později mne Elefant pozoroval, jak si prohlížím svůj seznam zjištěných anomalií. Začal jsem tedy číst nahlas:

1) rychlost protosluneční soustavy: 0,9 rychlosti světla
2) charakter hvězdy: protoslunce - neznámý případ
3) původ hvězdy: pravděpodobně mimo naši galaxii
4) mimořádná radiace
5) planeta nemá atmosféru
6) planeta nemá lithosféru
7) žádné krátery
8) abnormálně vysoká teplota protoslunce
9) zjištěný kráter i celá planeta naprosto hladká.

Elefant mi vzal seznam z ruky a připsal na něj:

10) nezničitelný trup +2 GP se rozletěl na prach.

Deset poznámek - deset anomalií zdánlivě bez jakýchkoliv souvislostí. Povzdechl jsem si: "Snad kdybychom věděli něco o podstatě našeho lodního trupu, možná, že bychom na něco přišli."

"Na to zapomeňte," poznamenal Elefant, "to je jedno z nejpečlivěji střežených tajemství puppeteerů."

"Já vím," řekl jsem mrzutě," jistě jste si všiml, že jsem řekl "kdyby".

Jinak naše pokusy o rozhovor umíraly mladičké. Nikdo z nás neměl chuť do řeči a nebýt v kabině výklenek, kde se odkládaly skafandry a kde jsme si střídavě protahovali údy, asi bychom během několika týdnů zešíleli.

Každých dvacetčtyři hodin jeden z nás si natáhl skafandr a vystoupil do řídicí kabiny. Dříve, než ho zachvátila závrať z nadprostoru, vypnul hypermotory, aby mohl zkontrolovat indikátor kosmické hmoty, zda před námi není nějaká hvězda nebo planeta a ověřil správnost kursu letu. Pak hypermotory zase zapnul a snažil se co nejrychleji se zase dostat do odstíněné kabiny, kde si skafandr zase svlékl. Tuto proceduru jsme tak nenáviděli, že několik hodin před tím, než na někoho z nás přišla řada, raději jsme se na sebe ani nedívali, abychom se navzájem nepokousali.

Konečně jsme se vymotali z nadprostoru někde v oblasti Siriových sluncí, ale stále jsme měli v poměru k normálnímu prostoru strašlivou rychlost 0,9 světla. Trvalo nám skoro dva týdny, než jsme zbrzdili na přijatelnou rychlost a dostali se na oběžnou dráhu kolem planety Jinx.

"Tady vás vysadím a nechám vám dost peněz, abyste se mohl dostat na We made it. Já poletím přímo na zemi, mám tam novou loď, kterou trochu upravím a hned zase poletím zpátky k mé planetě."

"Pokud se vám to povede a přistanete tam, budu mít pocit, že jsem hrozný hlupák" řekl jsem zkroušeně. Elefant se chystal něco říci, ale zarazil jsem ho: "Než se pustíme do další debaty, měli bychom zavolat puppeteery. Jak víte, Outsideři mi dali jejich číslo, tak ať je nám aspoň k něčemu dobré."

Z hyperfonu se ozval lahodný altový hlas, ale na obrazovce se nikdo neobjevil. Elefant šel přímo k věci:

"Trup mé lodi vyrobený vaší firmou selhal!"

"Prosím?"

"Tady Gregory Pelton, před deseti lety jsem od vás koupil lodní trup číslo - moment - XA 108647. Před měsícem se změnil v prach. Celou tu dobu jsme se plazili domů. Doufám, že mluvím se zástupcem firmy GP!"

Obrazovka se rozzářila a objevily se dvě trojúhelníkové hlavy s bystrýma očima.

"To je vážná věc" řekl puppeteer a poprvé jsem viděl jak vypadá, když je zmaten. "Samozřejmě, že dostanete odškodné a dodáme vám nový trup. Ten vedle vás je Beowulf Shaeffer?"

"Ano" řekl jsem.

"Gregory Peltone, buďte tak laskav a sdělte nám podrobnosti!"

Elefant byl tak laskav. Když skončil, puppeteer zaražen mlčel.

"Chápu, že jste rozhořčen" řekl po chvilce. "Je to přirozeně naše chyba, i když nikdo nemohl předpokládat, že v naší galaxii se objeví antihmota, a to v tak velkém množství."

"Antihmota?" vyvalil oči Elefant a já se k němu přidal.

"Ano, je nesporné, že protoslunce i planeta jsou z antihmoty. Kosmický prach při styku s povrchem planety exploduje a tím ji obrušuje do hladka. Postupně se obrousila celá lithosféra až na magma. Totéž platí i o protoslunci, jehož teplota dosahuje vysokých hodnot v důsledku soustavné anihilace kosmického prachu při styku s antihmotou a vytváří se tím pochopitelně i vysoká radiace. Divím se, že jste na to hned nepřišli, vždyť přece lidé jsou od přírody zvídaví a přemýšliví!"

"Ale proč se rozpadl trup naší lodi?"

"To je docela jednoduché. Jak víte, naše lodní trupy jsou vlastně obrovité molekuly uměle vyrobené. V určitých extrémně namáhaných místech je zpevněna umělými meziatomovými vazbami, které plyn nebo prach skládající se z antihmoty naruší, a tím se celá molekulární struktura shroutí."

Elefant neříkal nic, jen usilovně polykal sliny. Měl jsem obavu, aby nakonec neztratil hlas.

"Takže, kdybychom byli přistáli na té zatracené planetě, tak jsme skončili jako zášleh bílého světla." Elefant mlčky přikývl. "A proto," pokračoval jsem, "dělá mi docela dobře, když vám mohu připomenout, že JÁ JSEM VÁM TO ŘÍKAL!"

"Ale je tu ještě jedna věc, kterou bych vám chtěl připomenout" řekl jsem, ale než jsem mohl pokračovat, Elefant mne přerušil: "Já vím, já vím. Pokud něčemu nerozumím a dokud tomu nepřijdu na kloub, musím to považovat za nebezpečné!"

"Přesně tak," řekl jsem a oba jsme se zasmáli.

Larry Niven: The Flatlander ze sbírky Tales of Know Space (Povídky ze známého vesmíru) 1966.
Překlad a úprava - MM-